

НОРМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Леся Гапон, PhD
ТКМЦНОІМ

НОРМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

норми вимови	<ul style="list-style-type: none">▪ акцентуаційні (визначають правильний словесний наголос)▪ орфоепічні норми (регулюють правильну вимову слів)
лексико-фразеологічні норми	розрізнення значень і семантичних відтінків слів, фразеологізмів, закономірності лексичної сполучуваності
граматичні норми	<ul style="list-style-type: none">▪ словотвірні (вибір морфем у слові)▪ морфологічні (форми слова)▪ синтаксичні норми (побудова словосполучень і речень)
правописні норми	<ul style="list-style-type: none">▪ орфографічні норми (правила передачі звукової мови на письмі)▪ пунктуаційні норми (регулюють уживання розділових знаків)
стилістичні норми	детермінують доцільність використання мовно-виражальних засобів відповідно до вимог певного функціонального стилю

“Словники України” online

Словозміна

УЛІФ

шрифт – іменник чоловічого роду

Відмінок	однина	множина
називний	шрифт	шрифті
родовий	шрифту	шрифтів
давальний	шрифту, шрифтові	шрифта́м
знахідний	шрифт	шрифті
орудний	шрифтом	шрифта́ми
місцевий	на/у шрифті	на/у шрифта́х
кличний	шрифте*	шрифті*

↔ ↔ ↔ ↔

перейти

Реєстр	
перейнятливи́й	с
перейнятливи́сть	
перейня́ття	
Перейра́	
перейти́	ф с
перейти́ся	
перейти́ся	
перека́з	с
перека́заний	
переказа́ти	с
перекази́тися	
переказни́й	
перека́зування	с
перека́зувати	с
перека́зуватися	
перекаламúтити	
перекаламúтитися	
перекаламúчени́й	
перекаламúчувани́й	
перекаламúчувати	
перекалатáти	
перекалатáти	

“Словники України” online

[Словозміна](#) [Синонімія](#) [Фразеологія](#)

перейти – дієслово доконаного виду

Інфінітив	перейти	
	однина	множина
Наказовий спосіб		
1 особа		перейдімо, перейдім
2 особа	перейди	перейдіть
МАЙБУТНІЙ ЧАС		
1 особа	перейду́	перейдемо, перейде́м
2 особа	перейдеш	перейдете
3 особа	перейде	перейдуть
МИНУЛИЙ ЧАС		
чол.р.	перейшо́в	перейшли́
жін.р.	перейшла́	
сер.р.	перейшло́	
Активний дієприкметник		
Пасивний дієприкметник		
перейдений		
Безособова форма		
перейдено		
Дієприслівник		
перейшовши		

<https://mon.gov.ua/.../media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

твітер

таксист § 127, III, п. 1
таксі § 129, I, п. 5
таксі § 140
так-такі § 44, п. 3, 1
так-то § 41, п. 3, 3
так що § 43, п. 2, 2
талановитий § 33, п. 7
Тамбів § 153, п. 2
тамбівський § 153, п. 2
тамплієр § 129, I, п. 2
танцювати § 27, п. 3
Татищев § 144, п. 7, 3, г
Тбілісі § 140
Тбіліс § 153, п. 2, 3
тбіліський § 153, п. 2, 3
твердження § 9, п. 2, 4
Твердохлєбов § 144, п. 3, 4
твітер § 54, п. 7
твоє § 4, п. 1
твої § 3
творення § 9, п. 2, 4
творець § 9, п. 3, 5, а
Творець § 53, п. 2
творчо § 10, п. 2, 4, прим.
т-во — товариство § 62, п. 1
т. д. — так далі § 62, п. 1
театр § 123
театр § 127
теж § 41, п. 1, 9, прим.
те ж § 41, п. 1, 9, прим.
теїн § 129, II
Текерей § 128, п. 4

тероризм § 52, п. 14
Тер-Петросян § 146, п. 3, 5
тертуг § 12, п. 2
Теруель § 152, п. 1
тесати § 11, п. 2
Тессалія § 123
Тетчер § 134
течія Куросіо. § 50, п. 11
т. зв. — так званий § 62, п. 1
Тибет § 129, III, п. 5
тіждень § 28
тижневий § 28
Тимофєєв § 144, п. 7, 3, б
тим разом § 41, п. 2, 3
тім-то § 44, п. 3, 1
Тимчасовий уряд. § 54, п. 1
тимчасово § 41, п. 1, 8
тимчасом як § 43, п. 2, 2
тим часом § 41, п. 2, 3
Тиміш § 143, п. 2, прим. 1
тип § 129, III, п. 1
тис. — тисяча; тисячоліття § 62, п. 1
3-тисячний § 38, п. 2
титан § 49, п. 7, 2, прим. 1
Титов § 144, п. 7, 3, б
тихий-тихесенький § 35, п. 5, 2
Тихоміров § 144, п. 7, 3, б
Тихорецьк § 149, п. 4, 3, в
тіхо-тіхо § 35, п. 5, 1
Тиціан § 144, п. 7, 3, а
Тичинине слово § 49, п. 9, 1
тішком-нішком § 35, п. 5, 2

266

Клавіша F3

Нова редакція
Українського
правопису

РОДОВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ

- екзамену
- варіанта
- компонента
- бланка
- папера (аркуша)
- паперу (матеріалу)
- аспекту
- фактору (чинника)
- фактора (агента)
- терміна (слова)
- терміну (строку)
- Боднаря (прізвище)
- предмета
- випадку
- аналізу
- інвентарю
- **Ігоря Ігорьовича**
- маркетингу
- фортаца
- абзацу
- проміжку
- документа
- наказу
- телефону
- органайзера
- смартфона
- планшета
- комп'ютера
- блокнота
- **ноутбука**
- шаблону
- шрифту
- диска
- принципу
- телефону
- браузера
- ютуба
- твітера
- фейсбука
- інстаграма
- файлу
- імейла
- сайту

ПРОВІДМІНЯЙТЕ

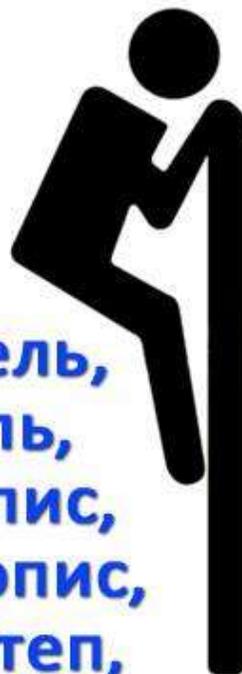
Родовий відмінок
однини:
Кого? Чого?

Орудний відмінок
однин:
Ким? Чим?

ПРОДАЖ
НЕЖИТЬ
ТЮЛЬ
ШАМПУНЬ
ІГОР

ЧОЛОВІЧИЙ РІД

Аерозоль, рояль,
псалтир, нежить,
сажень, толь, тунель,
тюль, фенхель, біль,
дріб, живопис, запис,
літопис, зяб, кір, опис,
напис, перекис, степ,
пил, полин, поступ, сип,
розсип, рукопис, Сибір,
собака, степінь, ступінь,
шампунь, машинопис,
підпис, пропис.

ЖІНОЧИЙ РІД

Антресоль,
бандероль,
бешамель,
ваніль, вуаль,
емаль, каніфоль,
консоль, мігрень,
папороть, розкіш,
філігрань, фланель.

КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК

- Ігорю
- **Ілле**
- Олеже
- Лесю
- Галю
- Юлю
- Василю
- Олю
- Вадиме
- Артеме
- Андрію
- Романе
- Оксано
- Ільку
- Петрику
- Анастасіє
- Любо
- Валерію
- Валеріє
- Олексію
- **Насте**
- Антоне

ПРОВІДМІНЯЙТЕ

- ІРИНА ІВАНІВНА СТЕФАНІШИН
- ІРИНА ІВАНІВНА СТЕФАНІШИНА
- ІГОР **ІГОРЬОВИЧ** СТЕФАНІШИН

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ

- найперший
- найкращий
- розумніший
- перший
- кращий від всіх
- ~~найукраїнськіший~~
- конкурс «Найкращий кухар»
- прекрасний
- ~~найбільш зболений~~
- ~~найбільш вражаючий~~
- ~~більш глухий~~
- ~~найкривіший~~
- дорожчий за всіх

ВІДМІНЮВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ

- п'ятдесяти
- шістдесяти
- сімдесяти
- вісімдесяти
- у тисяча дев'ятсотому
- у тисяча дев'ятсот сорок першому
- на сорока п'яти

ЧИСЛІВНИКИ УТВОРІТЬ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

- 2 депутати
- 3 учні
- 132 дивани
- 5 апельсинів
- 24 банани
- ~~дві пари штанів~~ 4
- 5 двері
- 54¹ мешканець
- 6 дівчат
- 7 завдань
- 4 порося

ВИПРАВТЕ ПОМИЛКУ

- ~~Без п'яти шість~~
- ~~Десять хвилин п'ятої~~
- ~~Прийди на п'яту~~
- ~~Яка година?~~
- ~~Рівно шість.~~
- ~~Зустрінемось біля п'ятої~~

МОВЛЕННЕВИЙ ПРАКТИКУМ від групи "Квітка"

Котра година?

ЗА

ДО

9.45

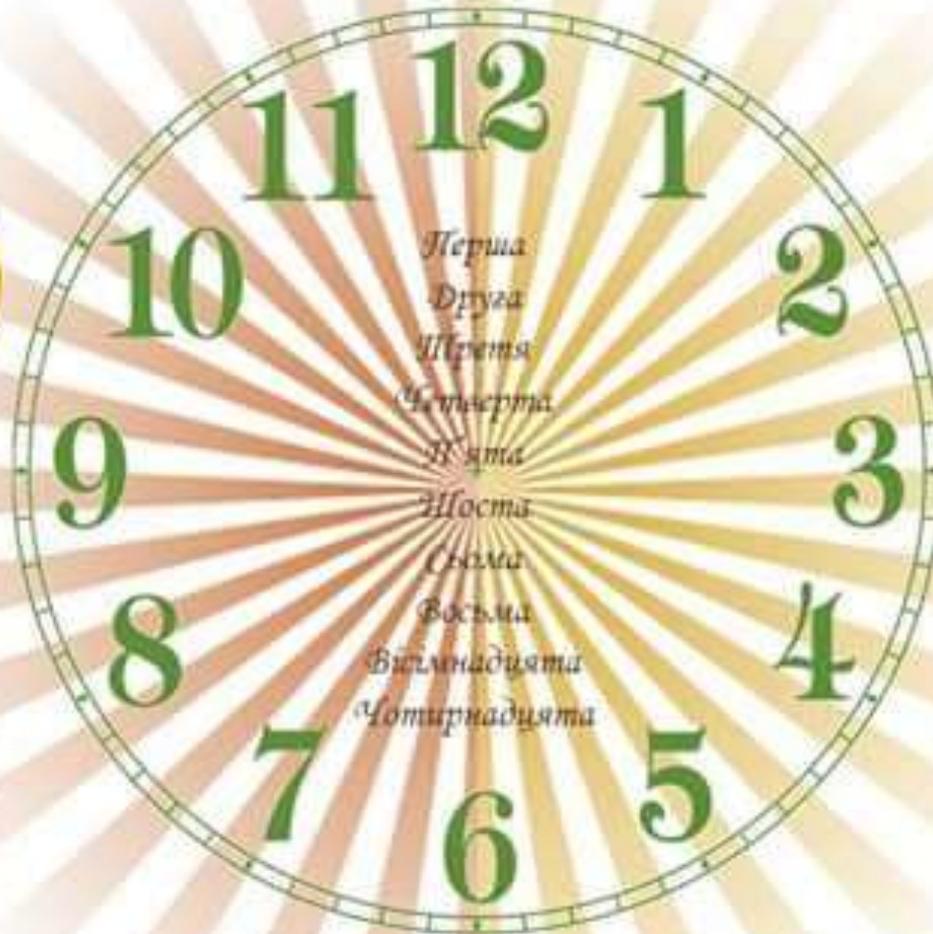
дев'ята сорок п'ять

ЗА п'ятнадцять десята

п'ятнадцять **ДО** десятої

ЗА чверть десята

чверть **ДО** десятої

ПО

НА

11.15

одинадцята п'ятнадцять

п'ятнадцять **ПО** одинадцятій

чверть **ПО** одинадцятій

п'ятнадцять **НА** дванадцяту

чверть **НА** дванадцяту

пів на

Уживання зворотних
перехідних дієслів на -ся:

Неправильно:

Слухається питання,
питання розглядалося,
протоколи підписуються,
ставиться на голосування,
у виступі зазначається,
звіт буде розглядатися,
слово надається,
опрацьовується нами,
готується президією,
аналізуються нами...

Правильно:

Слухаємо питання,
питання розглядали,
протоколи підписують,
ставимо на голосування,
у виступі зазначено,
звіт будуть розглядати,
слово надаємо/надаю,
ми опрацьовуємо,
президія готує,
ми аналізуємо...

ВЖИВАЙТЕ ПРАВИЛЬНО

- Він пише книгу.
- Він не пише книги.
- ~~Він не пише книгу.~~
- ~~Тут пише, що так не можна.~~
- ~~Тут пише, що магазин зачинено.~~
- Тут написано, що так не можна.
- Тут написано, що магазин зачинено

ПРАВИЛЬНО ВЖИВАЙТЕ ДІЄСЛОВО «ДАВАЙТЕ»

- "Давайте" можлива тоді, коли утворюємо наказовий спосіб від дієслова "давати" : "Давайте решту вчасно!"
- А також у фразеологізмах: "*Не давайте* рукам волю", "*Давайте* про себе знати", "*Давайте* слово" тощо.
- Але це дієслово **не є допоміжним** для творення форми наказового способу іншого дієслова!!!

Неправильно:

- давайте зробимо, давайте поміркуємо, давайте допоможемо, давайте заспіваємо...

Правильно:

- зробімо , поміркуймо, допоможімо, заспіваймо...

НЕВІДМІНЮВАНІ ДІЄСЛІВНІ ФОРМИ НА -НО, -ТО

У РЕЧЕННЯХ З БЕЗОСОБОВИМИ ДІЄСЛОВАМИ НЕ ЗГАДУЮТЬ ДІЙОВУ ОСОБУ !

- **НЕПРАВИЛЬНО:**

- *Кабінетом Міністрів прийнято рішення. Президентом підписано Закон. Мною (нами) проаналізовано літературу.*

- **ПРАВИЛЬНО:**

- Верховна Рада проголосувала за цей Закон. Кабінет Міністрів ухвалив рішення. Ми посадили картоплю. Я проаналізувала(-в) літературу.

ДІЄСЛІВНЕ КЕРУВАННЯ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

вчити чому – **вчити чого**

глузувати над ким – **глузувати з кого**

дивуватися чому – **дивуватися з чого**

дякувати кого – **дякувати кому**

захворіти чим – захворіти на що

знущання над малим бізнесом – **знущання з малого бізнесу**

зраджувати кому – **зраджувати кого**

кепкувати над ким – **кепкувати з кого**

не чути що – **не чути чого**

одружитися на кому – **одружитися з ким**

перетворитися в щось – **перетворитися на щось**

постачати кого чим – **постачати кому що**

радіти чому – **радіти з чого**

сміятися над ким – **сміятися з кого**

уподібнюватися кому – **уподібнюватися до кого**

ДІЄСЛІВНЕ КЕРУВАННЯ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- анонсувати (про що) - **анонсувати (що)**
відцуратися (від кого) - **відцуратися (кого)**
- доповідати (кого) - **доповідати (кому)**
- дякувати (кого) - **дякувати (кому)**
- захворіти (чим) - **захворіти (на що)**
- інформувати (кому) - **інформувати (кого)**
- комунікувати (кого) - **комунікувати (з ким)**
- нехтувати (кого / чого) - **нехтувати (ким / чим)**
- одружитися (на кому) - **одружитися (з ким)**
- прагнути (до чого) - **прагнути (чого)**
- повідомляти (кого) - **повідомляти (кому)**
- пробачити (кому) - **пробачити (кого)**
- телефонувати (до кого) - **телефонувати (кому)**
- уподібнюватися (кому) - **уподібнюватися (до кого)**

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- ~~відпочиваючий~~—
- ~~властимущий~~—
- ~~всепроникаючий~~—
- ~~всепоглинаючий~~—
- ~~домінуючий~~—
- ~~знаючий~~—
- ~~зростаючий~~—
- ~~існуючий~~—
- ~~командуючий~~—
- ~~курящий~~—
- ~~малоїмущий~~—
- ~~маючий (що)~~—
- ~~нападаючий~~—

- ~~наслосний~~—
- ~~підходящий~~—
- ~~починаючий~~—
- ~~постраждавший~~—
- ~~слідуючий~~—
- ~~трудящий~~—
- ~~усопший~~—
- ~~утопаючий~~—

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- відпочиваючий - відпочивальник
- властимущий - можновладець, можновладний
- всепроникаючий - всепроникний
- всепоглинаючий - всепоглинальний
- домінуючий - домінантний
- знаючий - знавець, компетентний, досвідчений, який знає...
- зростаючий - щораз більший / вищий, який зростає, збільшувальний інакомислячий – інакодумець
- існуючий - наявний, сучасний, відомий, розташований, розміщений
- командуючий - командувач
- курящий – курець
- малоімущий - незаможний, малозабезпечений
- маючий (що) - власник (чого)
- нападаючий - нападник
- наслоєний – нашарований
- підходящий - підхожий, відповідний, придатний, слухний, поцінний
- починаючий - початківець
- постраждавший - потерпілий
- слідуючий - наступний, такий
- трудящий - трудівник
- усопший - покійний
- утопаючий - потопальник, утопальник

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- ~~біжуча стрічка~~—
- ~~біжуча вода~~—
- ~~виконуючий обов'язки~~—
- ~~вимираючі види тварин~~—
- ~~випадаюче меню - випадне меню~~
- ~~вище / нижчестояща організація~~—
- ~~вміщуючий золото - золотовмісний~~
- ~~групуючі ознаки~~—
- ~~діюче законодавство~~—
- ~~діюча особа~~—
- ~~діюча модель~~—
- ~~діючий вулкан~~—
- ~~діючий засіб~~—
- ~~завідуючий відділом~~—
- ~~застерігаючі заходи~~—
- ~~знаючий міру - існуючий порядок~~—

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- біжуча стрічка - рухомий рядок
- біжуча вода - проточна вода
- виконуючий обов'язки - виконувач обов'язків
- вимираючі види тварин - напіввимерлі види тварин
- випадające меню - випадне меню
- вище- / нижчестояща організація - вища / нижча організація
- вміщуючий золото - золотовмісний
- групуєчі ознаки - групувальні ознаки
- діюче законодавство - чинне законодавство
- діюча особа - дійова особа
- діюча модель - робоча модель
- діючий вулкан - активний вулкан
- діючий засіб - дієвий засіб
- завідуєчий відділом - завідувач відділу
- займаєчий / обіймаєчий посаду - той, що
- займає / обіймає посаду, перебуває на посаді застерігаєчі заходи - застережні заходи
- знаєчий міру - поміркований існуючий порядок - заведений порядок

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- існуючі ціни—
- існуючі кордони—
- караючий загін—
- комплектуючі деталі—
- координуюча рада—
- наступаюче свято—
- наступаючий Новий рік—
- оточуючий світ—
- очищаючий засіб—
- переважаюча частина—
- плаваючий по морю—
- плаваючий графік—
- плаваючий курс валют—
- сидяче місце—
- сподіючий засіб—
- супроводжуючий лист—
- уточнюючі дані—
- хвилююча мить—
- читаюча громадськість—
- щадящий спосіб—

ЗАМІСТЬ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- існуючі ціни - теперішні ціни
- існуючі кордони - сучасні / зафіксовані кордони
- караючий загін - каральний загін
- комплектуючі деталі - деталі для комплектування
- координуюча рада - координаційна рада
- наступаюче свято - передсвято
- наступаючий Новий рік - прийдешній Новий рік
- оточуючий світ - навколишній / довколишній світ, довкілля, навкілля
- очищаючий засіб - очисний засіб
- переважаюча частина - переважна частина
- плаваючий по морю - мореплавець
- плаваючий графік - змінний графік
- плаваючий курс валют - змінний курс валют
- сидяче місце - місце для сидіння
- снодіючий засіб - снодійний засіб
- супроводжуючий лист - супровідний лист
- уточнюючі дані - уточнювальні дані
- хвилююча мить - зворушлива мить
- читаюча громадськість - читацька громадськість
- щадящий спосіб - щадний спосіб

ЗАМІСТЬ ДІЄРПРИКМЕТНИКІВ НЕБАЖАНО - **БАЖАНО**

- бажачий –
- віруючий –
- включаючи –
- жанровотворчий –
- замкнутий –
- проведене дослідження –

ЗАМІСТЬ ДІЄРПРИКМЕТНИКІВ НЕБАЖАНО - **БАЖАНО**

- бажаючи - охочий
- віруючий - вірянин, релігійний, богомільний; той, хто вірує
- включаючи - зокрема, у тому числі
- жанровотворчий, жанровотвірний - жанротвірний
- замкнутий - замкнений
- проведене дослідження - здійснене дослідження

ПРИЙМЕННИК **ПО** НЕПРАВИЛЬНО - **ПРАВИЛЬНО**

- допомога по безробіттю - допомога у зв'язку з безробіттям захід відбудеться по адресу (значення місця) -
- захід відбудеться **за** адресою
- інвалід по зору- інвалід зору
- консультація по питанню -консультація **з** питання
- надсилати *по* пошті (ідеться про спосіб дії) - надсилати поштою
- називати по імені - називати **на** ім'я
- не по душі - не до душі
- по місцях! - **на** місця!
- одружитися по любові - одружитися, кохаючи
- оцінювати особу по професійним якостям -
- оцінювати особу за професійними якостями
- партнер по комунікації- комунікативний партнер
- піти по справах - піти **у** справах
- платіж по векселю — платіж **за** векселем
- по власному бажанню - за власним бажанням

ПРИЙМЕННИК **ПО** НЕПРАВИЛЬНО - **ПРАВИЛЬНО**

- по відношенню до (чого) - у зв'язку з (чим), щодо / стосовно (чого)
- по заказу - **на** замовлення
- по команді - **за** командою
- по крайній мірі - принаймні, щонайменше, хоч би
- по наказу - **за** наказом
- по неділям - щонеділі
- по обидві сторони - обабіч
- по своїй волі - своєю волею
- по сьогодні - до сьогодні, дотепер
- працювати по спеціальності / фаху - працювати **за** спеціальністю / фахом
- продаються по низьким цінам - **за** низькими цінами
- складати іспит по спеціальності - складати іспит зі спеціальності
- транслювати по радіо - транслювати **на** радіо

ПРИЙМЕННИК **ПРИ** НЕПРАВИЛЬНО - **ПРАВИЛЬНО**

- при викладанні - **у** викладанні
- при всіх моїх зусиллях - **попри** всі мої зусилля
- при відсутності - **за** відсутності
- при допомозі програм - **за** допомогою програм
- при їх житті - **за** їх життя
- при наявності - **за** наявності
- при одній згадці - від самої згадки
- при певних обставинах - за певних обставин
- при підтримці місцевих громад - за підтримки місцевих громад
- при потребі - **за** потреби

ПРИЙМЕНИК ПРИ ПРАВИЛЬНО-НЕПРАВИЛЬНО

- *допомагати в самотійному вивченні мови* (не «допомагати при самотійному вивченні мови»)
- *під час вивчення дисципліни* (не «при вивченні дисципліни»),
- *під час підписання договору* (не «при підписанні договору»)
- *у процесі варіння* (не «при варінні»)
- *із вашими можливостями* (не «при ваших можливостях»)
- *для підготовки до екзамену* (не «при підготовці до екзамену»)
- *коли виконував завдання* (не «при виконанні завдання»)
- *за зміни / у разі зміни обставин* (не «при зміні обставин»)

ПРИЙМЕНИК **У** НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

- виступити у захист - виступити **на** захист
- в його користь - **на** його користь
- внести в протокол - занести до протоколу
- перетворити у (що) - перетворити **на** (що)
- приводити у відповідність (до чого) - узгоджувати з (чим)
- розписка в одержанні -- розписка **про** одержання
- уведення (чого) в реєстр - уведення (чого) до реєстру
- у відповідності чого / до чого - відповідно до чого
- у дороги - край дороги
- у залежності від (чого) - залежно від (чого)
- у знак протесту - **на** знак протесту
- у силу закону - **на** підставі закону
- у мікрофона - **перед** мікрофоном
- у повній мірі - повною мірою, повністю
- у розстрочку - **на** виплат

ПРИЙМЕННИК **ЗА** НЕПРАВИЛЬНО - **ПРАВИЛЬНО**

- багатий за змістом - багатий змістом, змістовний
- за пропозицією - **на** пропозицію
- надсилати за адресою (напрямок дії) - надсилати **на** адресу
- пізнати за обличчям - пізнати **по** обличчю
- різнитися за рівнем - різнитися рівнем
- судити за публікаціями - судити з публікацій
- з допомогою - за допомогою
- з тих пір - відтоді
- з яких пір - відколи
- на протязі (на позначення тривалості) - протягом
- через брак часу - за браком часу

НЕБАЖАНО - БАЖАНО

- для його втіхи - йому на втіху
- для своїх років - на свої роки
- задля (у науковому та діловому типах дискурсу) - для
- за їхньої допомоги - з їхньою допомогою
- за спеціальністю - зі спеціальності
- колега по роботі - співробітник
- мішок для тирси - мішок на тирсу
- привід до (чого) - привід для (чого)
- у випадку (чого) - у разі (чого)

УЖИВАННЯ СПОЛУЧНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

Неправильно:

- ~~Чим~~ більше працюємо, ~~тим~~ більше маємо.
- ~~Наполегливо~~ працюють ~~з тим, щоб~~ вижити в період кризи.
- ~~Будинок~~ від'єднали від електромережі ~~у силу того, що~~ мешканці заборгували 50 тисяч гривень.
- ~~Бібліотеку~~ зачинено, ~~так як~~ у місті оголошено карантин.

Правильно:

- **Що** більше працюємо, **то** більше маємо.
- **Наполегливо** працюють, **щоб (для того щоб)** вижити в період кризи.
- **Будинок** від'єднали від електромережі, **тому що (через те що, бо)** мешканці заборгували 50 тисяч гривень.
- **Бібліотеку** зачинено, **тому що (оскільки, позаяк)** у місті оголошено карантин.

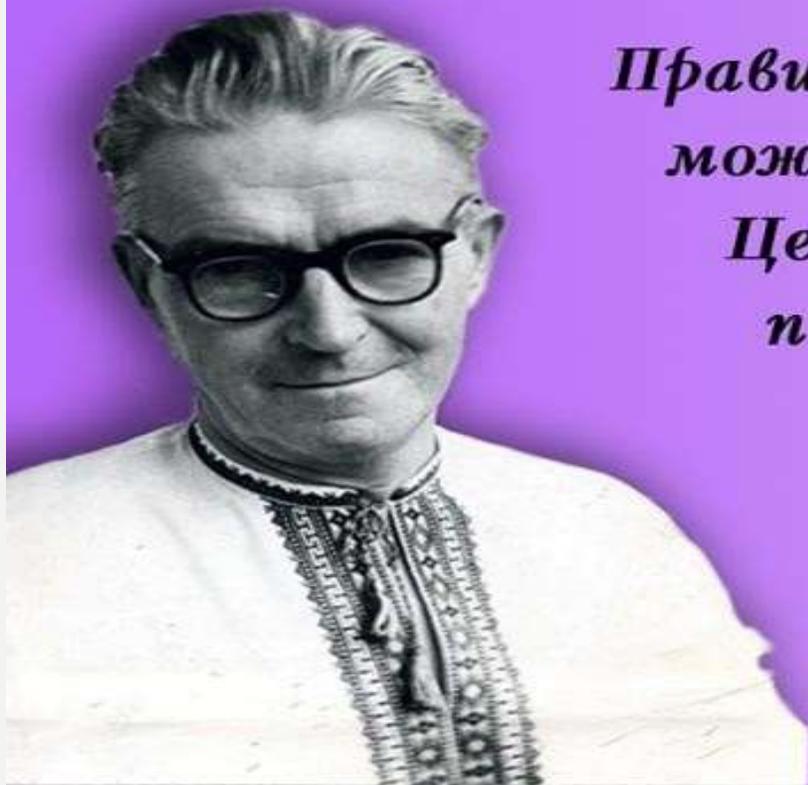
УЖИВАННЯ СПОЛУЧНИКІВ НЕПРАВИЛЬНО - ПРАВИЛЬНО

Неправильно:

- ~~Страшна не стільки хвороба, скільки наслідки її.~~
- ~~Чим далі, тим гірше.~~
- ~~Одні намагаються знайти роботу в Україні, у той час як інші виїжджають на заробітки в Європу.~~

Правильно:

- **Не так** страшна хвороба, **як** наслідки її.
- **Що** далі, **то** гірше.
- Одні намагаютьс знайти роботу в Україні, **тоді як** інші виїжджають на заробітки в Європу.

*Правильно й чисто говорити своєю мовою
може кожний, аби тільки було бажання.
Це не є перевагою вчених-лінгвістів,
письменників або вчителів-мовників,
це — не тільки ознака, а й обов'язок
кожної культурної людини.*

Борис Антоненко-Давидович

ІНМО